

วารสารบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ เดือน

**การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กออทิสติก
ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร**

รัตนาพร จูติกรโกวิท*

ดร.สุกัรต์พิชา ปิยะธรรมวรากุล **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็กออทิสติก โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว (2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กออทิสติกที่เรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง จำนวน 1 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนกิจกรรมการเคลื่อนไหวการทรงตัวและแบบประเมินความสามารถการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว

* นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาการศึกษาเพื่อการพัฒนา เอกจิตวิทยาครูการศึกษาพิเศษ

ปีการศึกษา 2558 ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

**รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวการทรงตัวสูงขึ้น

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวสามารถพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการทรงตัวสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความสามารถ, กล้ามเนื้อมัดใหญ่, เด็กออทิสติก

บทนำ

ในยุคปัจจุบันสังคมเปิดโอกาสให้คนพิการได้รับสิทธิและโอกาสในหลาย ๆ ด้านโดยเฉพาะทางการศึกษา เพราะเชื่อว่าคนพิการมีความสามารถที่จะเรียนหนังสือได้และเรียนได้ดี เพียงแต่จะต้องจัดเตรียมสภาพแวดล้อม อุปกรณ์ช่วยเหลือหรือสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของแต่ละบุคคลและพัฒนาให้ถูกทางดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ.2555-2559 ได้กล่าวถึงสิทธิทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษไว้ว่า บุคคลออทิสติกสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนปกติได้โดยเข้าเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติหรือชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หรือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือ สังกัดกรมสามัญศึกษาตามสภาพความเหมาะสม (มูลนิธิออทิสติกไทย,2548, หน้า 26) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 มาตรา 10 วรรค 2 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” (เกษร พลสิมมา,2551,หน้า11)

เด็กออทิสติกเป็นเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้าทางด้านสังคม การสื่อความหมายและจินตนาการ พฤติกรรมที่ผิดปกติไปจากเด็กในวัยเดียวกัน เช่น การแยกตัวอยู่โดยลำพังในโลกของตัวเอง เด็กเหล่านี้ออกจากสังคมรอบด้านทำให้เด็กขาดการรับรู้จนไม่สามารถเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเหมือนเด็กปกติในวัย

เดียวกัน ไม่สามารถสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้าง อาการดังกล่าวบางอย่างอาจจะปรากฏให้เห็นได้ตั้งแต่ในขวบปีแรก เมื่อเด็กอายุ 18 เดือนขึ้นไป (กระทรวงสาธารณสุข,2546,หน้า11) หน้าตาของเด็กออทิสติกมักแสดงออกถึงความไร้เดียงสา มักมีปัญหาในการปฏิบัติตามคำสั่ง มีปัญหาในการใช้สายตาประสานสัมพันธ์กับการใช้มือ (ผดุง อารยะวิญญู,2542,หน้า154) พฤติกรรมที่ชัดเจนอีกประการหนึ่งของเด็กกลุ่มนี้ คือ การกระตุ้นตนเอง (Self Stimulation) ซึ่งเด็กมีการกระตุ้นหลายวิธี ส่วนมากจะเป็นการกระตุ้นทางร่างกาย เช่น เล่นกับวัตถุสิ่งของและเล่นซ้ำ ๆ ซาก ๆ พฤติกรรมซ้ำซากเป็นการกระตุ้นตนเองบางอย่างก็เป็นอันตรายต่อเด็ก เช่น การตบหน้าตัวเอง การกัด พฤติกรรมที่อาจนำไปสู่อันตราย มักพบในเด็กที่มีอาการออทิสติกค่อนข้างมาก (Low functioning) (ศรีเรือน แก้วกังวาล,2545,หน้า 231)

พัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการกล่าวถึงพัฒนาการด้านโครงสร้างและพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหว ซึ่งพัฒนาการด้านการเคลื่อนไหวมักเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่เป็นความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวของร่างกายซึ่ง ซิงเกอร์ (Singer,1976,P.238) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของเด็กแต่ละครั้งนั้นเป็นการสะสมขั้นพื้นฐานที่จะให้ได้มาซึ่งความรู้อันจะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตขั้นต่อ ๆ ไป จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับชีวิตมนุษย์ ทักษะการเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน มักจะเริ่มปรากฏในวัยเด็กตอนต้น อายุ 2-6 ปีโดยจะมีการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนไหวมากขึ้น เด็กสามารถเดินได้อย่างมั่นคง เพราะมีการเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขาและเพิ่มทักษะอื่น ๆ ดังนั้นเด็กวัยนี้ควรได้รับการส่งเสริมด้านการเคลื่อนไหวแบบต่าง ๆ อยู่เสมอโดยคำนึงถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กด้วย

ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษและได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการทางด้านร่างกายของเด็กออทิสติก พบว่า เด็กออทิสติกมีพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อใหญ่ในส่วนของการทรงตัวไม่ดีเท่าที่ควร ส่งผลกระทบต่อการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำกิจกรรมการเคลื่อนไหวมาใช้ในการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็กออทิสติกเพื่อเป็นแนวทางแก่ครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กออทิสติกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็กออทิสติก โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กออทิสติกที่เรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 5 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กออทิสติกที่เรียนอยู่ในชั้นเตรียมความพร้อมศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นเด็กออทิสติกไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ไม่มีปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ สามารถพูดเป็นคำๆ ได้และมีปัญหาในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็ก

ออทิสติก

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อจะได้ทราบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กออทิสติกโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว

2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอน นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเตรียมความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สำหรับเด็กออทิสติกต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชนิด คือ

1. เครื่องมือทดลอง คือ แผนการสอนกิจกรรมการเคลื่อนไหวการทรงตัว
2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการโดยวิธีการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ดังนี้ ขั้นการทดลอง (Pre-test) ประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวเป็นเวลา 1 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที ขั้นทดลองฝึกการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวโดยดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการสอนจำนวน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 30 นาที รวม 20 ครั้ง ในวันจันทร์-ศุกร์ เวลา 09.00 – 09.30 น. โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมตารางฝึกกิจกรรมเป็นเวลา 4 สัปดาห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กออทิสติกในศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลาง กรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า

1. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวการทรงตัวสูงขึ้น

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวสามารถพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ในการทรงตัวสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนากล้ามเนื้อเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่า

1. การทรงตัวของเด็กออทิสติกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว มีพัฒนาการสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมการเคลื่อนไหวเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีร่างกายเจริญเติบโต ทำให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้จังหวะ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กานดา โต๊ะถม (2551, หน้า 41-45) ได้กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายเพื่อให้ร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรง การเคลื่อนไหวทำได้หลายลักษณะทั้งการออกกำลังกาย การเล่นเกม การเล่นกีฬา ซึ่งเป็นการเคลื่อนไหวที่ถูกวิธีถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างมีอิสระตามจังหวะโดยใช้เสียงเพลง เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

2. การทรงตัวของเด็กออทิสติกจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเด็กออทิสติกมีพัฒนาการการทรงตัวสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกสร พลสิมมา (2551, หน้า 86) เรื่อง การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวสำหรับเด็กออทิสติกในศูนย์การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยใช้กิจกรรมเข้าจังหวะ พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวหลังจากการใช้กิจกรรมเข้าจังหวะสูงขึ้นกว่าก่อนการใช้กิจกรรมเข้าจังหวะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครูควรดูแลและควบคุมเด็กระหว่างการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเด็กมีปัญหาด้านการทรงตัวจะทำให้เด็กเกิดอันตรายระหว่างทำกิจกรรมจะทำให้กิจกรรมไม่ประสบผลสำเร็จได้
2. ครูควรตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการเคลื่อนไหวว่าไม่ชำรุดและเป็นอันตรายต่อเด็กระหว่างที่เด็กกำลังทำกิจกรรม
3. ควรนำอุปกรณ์ดนตรีหลายๆ ชนิด มาใช้ในกิจกรรมการเคลื่อนไหว เพื่อใช้เป็นเครื่องกำกับจังหวะ
4. ควรแนะนำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการฝึกกิจกรรมการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวของเด็กเพื่อนำไปฝึกและพัฒนาเด็กต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัวโดยใช้กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมพลศึกษา ดนตรี เป็นต้น

2. ครูควรมีการศึกษาแผนการจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปใช้ในการพัฒนากับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นๆ ที่มีปัญหาในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ด้านการทรงตัว

เอกสารอ้างอิง

กานดา โต้ะถม. (2551).กิจกรรมการเคลื่อนไหวสำหรับเด็กพิเศษระดับปฐมวัย.

กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

เกษร พลสัมมา. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.

ผดุง อารยะวิญญู. (2542).การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)

กรุงเทพมหานคร: ไร่ไทยเพรส.

ผดุง อารยะวิญญู. (2546). วิธีการสอนเด็กออทิสติก.กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ

คณะ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ.พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

สาธารณสุข,กระทรวง.(2546).คู่มือการดูแลเด็กออทิสติกแบบบูรณาการ เล่ม 2.พิมพ์ครั้งที่ 3

Singer ,R.N. (1976). *Physical Education Foundation*.Newyork : Holt Reinhart and Winston.